DODATEK TYGODNIOWY

do Gazety Lwowskiej.

Prenumerata na „Dodatek Tygodniowy“ osobno wynosi rocznie: w miejscu 4 złr., z przesyłką pocztową 5 złr. wal. austr.

№ 2. Dnia 11. Stycznia 1868.

Sprawozdanie Towarzystwa dobroczynności

za czas od 10. grudnia 1866. r. do dnia 30. grudnia 1867. r.

Wydział Towarzystwa dobroczynności, wywiązując się ze swego obowiązku wytkniętego Ustawą, przedkłada następujący wykaz swego majątku, tudzież dochodów i wydatków za rok ubiegły.

W zakładzie św. Heleny, fundacyi ś. p. Heleny ks. Ponińskiej, pobierało 36 sierot wychowanie, z których w ciągu roku umieszczono do obowiązku 5, oddano jednę rodzinie, a natomiast przyjęto tyleż nowych wychowanek.

Stan czynny majątku Towarzystwa składa się:

1. Z realności pod l. 456³/₄ wartości . . .	9000	zł. w. a.
2. Listów zastawnych i oblig. indemnizacyjnych	2150	„ „ „
Razem	11.150	zł. w. a.

W roku bieżącym wpłynęło:

	zł.	c.
a) ofiary roczne	206	—
b) dochód z balu	332	—
c) „ z loteryi fantowej	2129	15
d) „ z kwesty W. tygodniowej	1723	4
e) „ z benefisu odstąpionego przez p. Modrzejowskę	153	23
f) „ z prowizyi	89	—
Suma dochodu wynosi	4632	42

Rozchód:

	zł.	c.
Całoroczne utrzymanie Zakładu Sierot i reperacyi przy realności	3084	—
Wsparcia miesięczne i doraźne udzielane ubogim . .	1178	23
Zatem ogół wydatków wynosi	4262	23
Gdy suma dochodu wynosi	4632	42
Zatem pozostaje w kasie	370	19

Przy tej sposobności Wydział Towarzystwa uprasza Szanownych Dobroczyńców, wspierających jego cele w niesieniu pomocy sierotom i ubogim, o jak najspieszniejsze nadesłanie swych ofiar rocznych na ręce Dam Wydziałowych, lub Sekretarza Towarzystwa.

We Lwowie dnia 30. grudnia 1867. r.

Marya hr. Gołuchowska,
Przełożona.

Włodzimierz hr. Russocki,
Sekretarz T. D.

Galicyjski akcyjny Bank hypoteczny.

Od dawnego już czasu dawała się uczuć w Galicyi potrzeba krajowego Zakładu finansowego, któryby rolnictwo, przemysł i handel zasilał obrotowemi kapitałami, a tem samem dążył do zniżenia stopy procentowej u nas zbyt wygórowanej, pośredniczył w transakcyach wekslowych i giełdowych, ułatwiając tym sposobem cyrkulacyą pieniędzy w całym kraju. Galicya zaś dla operacyi zakładów finansowych była od dawna polem tak ponętnem i tak wdzięcznem, iż wszystkie prawie Banki wiedeńskie filie swoje w niej zaprowadziły. Lecz filie te nie dogadzały powszechnej potrzebie, już dla tego, iż wykluczając z programu swych operacyj wszelkie sprawy hypoteczne, obliczone były jedynie na ułatwianie transakcyi handlowych, wekslowych i giełdowych, co w kraju przeważnie rolniczym było widocznie nie dostatecznem. Nie uwzględniały one wcale potrzeb kredytu hypotecznego, tak wielkie znaczenie u nas mającego. Zachodziła nadto ta jeszcze okoliczność, iż zyski dość znaczne, jakie filie zakładów wiedeńskich z operacyi swych w Galicyi ciągnęły, były dla niej zupełnie stracone, szły bowiem wprost do kieszeni pozakrajowych akcyonaryuszów owych zakładów i nigdy już do Galicyi nie wracały. Kraj na tej drodze ciągle ubożał, bo zawsze pewien rodzaj haraczu przemysłowi i kapitałom wiedeńskim opłacał. Takiemu stanowi rzeczy tylko założenie krajowego zakładu finansowego zaradzić mogło.

Jakoż od wielu lat przedmiot ten był na porządku dziennym rozpraw w dziennikach krajowych, zajmowały się nim Towarzystwa rolnicze, jako rzeczą dla kraju nader ważną, ale wszystkie pomysły rozbijały się zawsze o brak pieniędzy, bez których nikt zakładu finansowego nie utworzy, chociażby się silił na najdowcipniejsze kombinacye. Otóż znalazło się kilku obywateli gorliwych o dobro publiczne, którzy wzięli się do rzeczy w sposób jedynie właściwy. Powziąwszy zamiar przystąpienia do nowego zakładu z znacznemi własnemi funduszami, postarali się o najwyższe potwierdzenie Statutów i wezwali do subskrypcyi na akcye tak osoby prywatne, jak i gminy miejskie i korporacye krajowe. Gminy miejskie w słusznem ocenieniu rzeczy przystąpiły skwapliwie do rozpisanej subskrypcyi, do której się też liczni obywatele zgłosili, i tak po zebraniu należytych funduszów pp. Włodzimierz hr. Dzieduszycki, Stanisław hr. Gołuchowski, Alfred hr. Potocki, Ludwik Skrzyński i Józef Koliszer stali się założycielami galicyjskiego akcyjnego Banku hypotycznego, który od dnia 15. lipca 1867. r. działanie swoje rozpoczął, i jak wszystko zapowiada, z czasem zrośnie się z krajem i da Bóg do takiej wzrośnie pomyślności, do jakiej wzrosła galicyjska kasa oszczędności, o której w poprzedzającym numerze pisma niniejszego mówić nam wypadło.

Kapitał nowego zakładu ustanowiony został według Statutów w wysokości 3,000.000 zł. w. a. w 15.000 akcyach po 200 zł. Dla zapobieżenia jednak zbytecznemu nagromadzeniu funduszy, którychby zakład zaraz z samego początku użyć nie miał sposobności, oznaczono, iż pierwsze wpłaty na akcye tylko po 80 zł. w. a. wynosić mają, i że Bank działanie swoje rozpocząć może, jak skoro na 7500 akcyi po 80 zł. wpłacone będą. W krótce jednak zgłosiło się nie 7500 lecz 12.600 subskrybentów, którzy po 80 zł. na każdą akcyę wpłacili i Bank hypoteczny operacye swoje rozpoczął, mając milion złotych w. a. okładem w zapasie. Prócz tego akcyonaryusze obowiązani są dopłacić w razie potrzeby po 120 zł. na każdą akcyę, tak iż kapitał Banku właściwie 2,500.000 zł. wal. austr. wynosi. Siła ta pieniężna poważna i dostateczna, na której podstawie Bank hypoteczny operacye swoje z wszelką swobodą rozwinąć może.

Zarząd zakładu powierzony jest Radzie nadzorczej złożonej z założycieli i pięciu członków, których sobie założyciele przybrali. Każdy członek Rady nadzorczej złożyć musiał 50 akcyi w depozycie zakładu aż do końca swego urzędowania. Skład Rady nadzorczej po sześciu latach zmieniony będzie o tyle, iż członkowie obecni kolejno występywać będą, nowych zaś członków walne zgromadzenie akcyonaryuszów wybierze.

Prócz Rady nadzorczej jest Dyrekcya złożona z dwóch dyrektorów i dwóch zastępców dyrektorów, przez Radę nadzorczą mianowanych. Jeden z dyrektorów i jeden zastępca dyrektora są referentami Banku do spraw hypotecznych. Dyrekcya reprezentuje zakład na zewnątrz, zaś wewnątrz zakładu przestrzega porządku manipulacyi i za ten porządek jest Radzie nadzorczej odpowiedzialną. Członkowie Dyrekcyi mają po 25 akcyi w depozycie zakładu, tytułem kaucyi za sprawowanie urzędowania.

Operacye galicyjskiego Banku hypotecznego obejmują dwa odrębne działy, dział hypoteczny i dział handlowy. W wydziale hypo-

tecznym Bank daje w listach hypotecznych pożyczki na dobra ziemskie i realności miejskie, w wydziale zaś handlowym daje zaliczki na papiery publiczne, dyskontuje weksle i zajmuje się komisowo na rzecz osób trzecich wszelkiemi operacyami finansowemi, giełdowemi, przyjmuje pieniądze na procent bądź na rachunek bieżący, bądź za wydaniem assygnacyi kasowych z dłuższym lub krótszym terminem wypowiedzenia. Prócz tego Bank dawać będzie zaliczki na ziemiopłody i zajmować się będzie przedażą ich na rzecz właścicieli.

Obok wydziału handlowego zaprowadzona jest z osobnem referentem kasa zaliczkowa dla rzemieślników i przemysłowców, która daje pożyczki w drobniejszych sumach do wysokości 500 zł. w. a. za zwrotem jednorazowym lub w ratach tygodniowych, miesięcznych albo kwartalnych, według umowy z dłużnikiem.

Powyższe pobieżne zestawienie operacyi galicyjskiego Banku hypotecznego przekona każdego, iż nowy nasz zakład działaniem swojem dosięga wszystkich źródeł produkcyi kraju naszego. Pożyczkami hypotecznemi zasila on rolnictwo a zarazem i miasta nasze, które dotąd nie miały sposobności dostania kapitałów w żadnym zakładzie krajowym, krom w galicyjskiej kasie oszczędności, której środki były jednak nie dostateczne i całej doniosłości potrzeb nie pokrywały. Bank hypoteczny podobnie jak Towarzystwo kredytowe ziemskie daje pożyczki umarzające się opłatą pewnego procentu, w dłuższym lub krótszym przeciągu czasu według umowy z dłużnikiem. Listy zaś hypoteczne mają takie samo bezpieczeństwo rzeczowe jak wszelkie listy zastawne, wyższy zaś przynoszą procent i na drodze wylosowania w krótszym przeciągu czasu niż listy zastawne spłacane być muszą. Dla tego polecić je można jako papier najpewniejszy do elokacyi kapitałów wszelkiego rodzaju.

Bank hypoteczny eskontuje zarówno weksle kupieckie i niekupieckie, nie żąda jak filie wiedeńskich zakładów, żeby na wekslach zamieszczane były koniecznie podpisy firm handlowych i protokołowanych, co kredyt wekslowy dla rolnictwa czyni nieprzystępnym. Działaniem swojem Bank hypoteczny zastępuje w zupełności owe banki rolnicze, o których tyle marzono i dziś już nikt w Galicyi skarzyć się nie będzie, iż lichwa owoce pracy jego pożera, bo w Banku hypotecznym znajdzie chętną pomoc i podporę, byle tylko posiadał materyalne lub moralne rękojmie swej wypłacalności.

Również Bank hypoteczny zastąpi z czasem owe domy komisowe obywatelskie, których założenie w kraju tak gorąco było upragnione. Postara się on, iż nikt nie będzie zmuszony do zmarnienia tego co w pocie czoła swojego z ziemi wydobył, bo w Banku hypotecznym mieć będzie komisanta i bankiera, który interes jego gorliwie popierać będzie.

Na szczególne zaś wspomnienie zasługuje owa kasa zaliczkowa dla rzemieślnidów i przemysłowców, która stała się prawdziwą dźwignią i podporą licznej warstwy ludności z pracy rąk żyjącej i która zasilając przemysł miejski, niezbędnym dziś obrotowym kapitałem. ułatwia mu konkurencyę z przemysłem zagranicznym i z czasem do tego doprowadzi, iż nikt u nas nie pomyśli by obcą odzież. obce obuwie lub obce sprzęty domowe kupował, bo krajowe staną się lepsze i tańsze niż zagraniczne. Do tej kasy zaliczkowej garną się też skwapliwie rzemieślnicy nasi, tak iż kasa zaliczkowa dotąd przeszło 12.000 zł. w. a. w samem mieście Lwowie rozpożyczyła. Z przyjemnością zaś i z chlubą powiedzieć można, iż dotąd nie było ani jednego przykładu uchybionego terminu zwrotu zaciągnionej pożyczki. Świadczy to zaszczytnie z jednej strony o statku i wypłacalności rzemieślników lwowskich, a z drugiej o oględności i przezorności referenta kasy zaliczkowej.

Bank hypoteczny ogłasza co kwartał w dziennikach krajowych cyfry odnoszące się do emisyi listów hypotecznych i asygnacyi kasowych i właśnie teraz podał cyfry te do powszechnej wiadomości. Do tych więc obwieszczeń odsełamy czytelników naszych, jako do publikacyi z autentycznego źródła pochodzących.

Stanął więc szczęśliwie pierwszy Zakład finansowy w Galicyi, o własnych siłach i żywiołach kraju. Teraz interes kraju wymaga, żeby nowy zakład utrzymał się i prosperował, do czego każdy w swej sferze właściwej niejako przyczyniaćby się powinien. Zdaje nam się, iż jest prawie obywatelskiem obowiązkiem udawać się dziś nie już do fili obcych zakładów, lecz do własnego rodzimego zakładu w tem wszystkiem, co tylko się odnosi do spraw finansowych, wekslowych i giełdowych, o które się dziś prawie wszystkie warstwy społeczne ocierają. Pośrednictwo w sprawach takowych i drobniuchna prowizya jaką Bank hypoteczny przy tem sobie liczy, ożywia i zasila działanie jego. Pocóż zresztą miałby kto obcych bogów szukać, kiedy ma pod ręką zakład krajowy, ojczysty, który sprawy jego gorliwie załatwiać i popierać będzie. Śmiało zaś powiedzieć można, iż poczucie obywatelskiego obowiązku dziwnie tu licuje z własnym interesem, bo przekonanym być można, iż Bank nasz hypoteczny nikomu nie da się prześcignąć w dogodności warunków. w słusznem uwzględnieniu zachodzących trudności i w owej prawości, która najlepszą jest rękojmią dla stron, stosunki z Bankiem zawięzujących.

Wychowanie publiczne.

Dotacye szkół ludowych w Galicyi.

(Ciąg dalszy. — Ob. nr. 1.)

4. Powiat Borszczowski.

Liczba porządkowa	Miejsce szkoły	Szkoła systemizowana — Dotacya w pieniąd. złr.	c.	naturaliach: zboża mierzyc	wiązek słomy	ogród	drzewa sągów	Komu przysłuża prawo prezentacyi
1	Borszczów	169	7	—	—	3 morgi	—	dwór
2	Skała	299	25	—	—	—	—	„
3	Głęboczek	140	—	—	—	—	—	„
4	*Zielińce	52	50	24	—	$\frac{1}{2}$ morg.	—	gmina
5	Burdiakowce . . .	150	—	40	7 kóp	—	—	„
6	Gusztyn	105	—	40	5 kóp	—	—	„
7	Łanowce	210	—	—	—	$\frac{3}{4}$ morg.	—	gr. k. konsyst
8	Łosiacz	210	—	—	—	$\frac{3}{4}$ morg.	—	dwór
9	Jezierzany	136	60	—	—	—	—	Rząd
10	Cygany	160	—	—	—	—	6	dwór
11	Bielowce	93	—	24	2 kóp	—	2	gr. k. konsyst.
12	Boryszkowce . . .	100	—	24	2 kóp	—	2	gmina
13	Filipkowce	174	—	40	—	700$\square^{0}$	1	gr. k. konsyst.
14	Germakówka . . .	267	—	—	—	—	opał	gr. k. konsystorz
15	Horoszowa	210	—	—	—	—	„	niezatwierdzona
16	Iwanie puste . . .	199	25	16	—	1 morg	„	gr. k. konsyst.
17	Krzywcze	262	50	—	—	733$\square^{0}$	„	„
18	Kudryńce	163	50	56	222	300$\square^{0}$	8	gmina
19	Michałków	92	80	—	—	—	opał	gr. k. konsyst.
20	Mielnica	272	50	—	—	162$\square^{0}$	—	„
21	Olchowce	250	—	—	—	486$\square^{0}$	—	gmina
22	Paniowce	136	50	—	—	112$\square^{0}$	opał	„
23	Piszczatyńce . .	190	94	—	520	924$\square^{0}$	6	dwór
24	Sapohów	94	50	—	—	$\frac{1}{4}$ morg	—	gr. k. konsyst.
25	Uście	195	—	—	—	4 morgi	5	dwór
26	Wołkowce	150	—	36	—	—	opał	gmina

5. Powiat Zaleszczycki.

Liczba porządkowa	Miejsce szkoły	Szkoła systemizowana — Dotacya w pieniąd. złr.	c.	naturaliach: zboża mierzyc	wiązek słomy	ogród	drzewa sągów	Komu przysłuża prawo prezentacyi
1	Czerwonogród . .	158	56	20	—	—	6	dwór
2	Tłuste	184	80	—	—	$2\frac{3}{4}$ m.	11	„
3	Winiatyńce	132	—	12	125	—	—	gmina
4	Dzwiniacz	212	—	—	—	—	opał	„
5	Drohiczówka . . .	63	—	8	—	1 morg	„	„
6	Kościelniki	31	—	30	5 kóp	—	—	„
7	Zarulińce	55	—	4	$1\frac{1}{2}$ k.	—	—	gmina i dwór
8	Iwanie	100	—	10	4 kopy	—	—	gmina
9	Kułakowce	120	—	12	114	—	—	„
10	Latacz	100	—	—	—	—	4	gmina i dwór
11	Sadki	100	—	30	12 kóp	—	—	gr. k. konsyst.
12	Torskie	120	—	—	—	—	4	gmina
13	Capowce	105	—	40	12 kóp	—	—	gr. k. konsyst.
14	Szczytowce . . .	200	—	—	50	—	—	gmina i proboszcz
15	Chmielowa	100	—	—	—	1 morg	opał	gr. k. konsyst.
16	Uhryńkowce . . .	170	—	—	—	—	—	gmina
17	Uścieszko	143	85	—	—	$1\frac{1}{2}$ m.	6	„
18	*Bedrykowce . .	60	—	24	—	—	—	„
19	*Holihrady	80	—	—	—	—	2	„
20	*Beremiany . . .	80	—	—	—	—	—	„
21	Bilcze	150	—	80	70 kóp	—	—	„
22	Kapuścińce . . .	30	—	20	5 kóp	—	—	„
23	Lisowa	200	—	—	—	—	2	gmina i proboszcz
24	Kołodróbka . . .	150	—	24	—	70$\square^{0}$	—	gmina
25	Korolówka	81	37	$29\frac{1}{2}$	—	2 morgi	opał	dwór
26	Nowosiółka kortnik.	150	—	18	—	—	„	gmina i proboszcz

Uwaga. Szkoły gwiazdką powyżej oznaczone, uważać należy za dotychczasowe.

6. Powiat Czortkowski.

Szkoła główna parafialna w Czortkowie. Prawo prezentacyi przysłuża dworowi wraz z gminami: Czortkowa. Wygnanki i Starego Czortkowa. Dotacye nauczycieli następujące: Dyrektor pobiera 350 zł. pensyi i 50 zł. remuneracyi. Drugi nauczyciel 350 zł. Trzeci nauczyciel 300 zł. Czwarty 250 zł. Katecheci rzym. kat. i gr. kat. mają remuneracyi po 50 zł.

Liczba porządkowa	Miejsce szkoły	Szkoła systemizowana: Dotacya w pieniąd.		Dotacya w naturaliach				Komu przysłuża prawo prezentacyi
		zł.	c.	zboża mierzyc	wiązek słomy	ogród	drzewa sągów	
1	Budzanów	107	—	14	—	-	—	dwór
2	Jagielnica	240	—	—	—	—	—	gmina
3	Babulińce	68	25	—	—	5 morg.	—	„
4	Biała	105	—	40	—	—	—	„
5	Dżuryn	150	30	20	—	—	—	„
6	Zwiniarz	249	6	—	—	—	—	„
7	Kossów	140	6	—	—	24 morg.	—	dwór
8	Laskowce	143	30	56	—	9 morg.	—	gmina
9	Medwedowce . .	189	—	—	—	1 morg	5	„
10	Nowostawce . . .	189	—	—	—	—	4	„
11	Połowce	190	—	—	9 kóp 46 w.	400□°	—	„
12	Romaszówka . . .	105	—	—	2 kóp	9 morg.	—	„
13	Trybuchowce . . .	315	—	—	—	¼ morg.	—	gmina
14	Jagielnica stara . .	112	87	—	—	—	—	„
15	Jazłowiec	89	85	—	—	5 morg.	—	„
16	Koszyłowce . . .	105	—	30	12 kóp	—	—	gr. *k.* konsyst.
17	Muchawka	58	—	—	—	200□°	—	gmina
18	Świdowa	120	—	—	7 kóp	—	2	-
19	Dawidkowa . . .	100	—	24	6 kóp	400□°	—	„
20	Zalisie	171	—	20	—	½ m.	—	„
21	Kolendziany . . .	65	10	27	4 kóp	--	5	„
22	Rosohacz	180	—	24	10 kóp	800□°	—	„
23	Szmańkowa . . .	136	—	—	—	½ m.	3	„
24	Uhryń	126	—	—	—	1 morg	3	„
25	Ułaszkowce . . .	126	—	46	332	1 morg	—	„

7. Powiat Trembowelski.

Szkoła główna w Trembowli. Patronem Rząd za uwzględnienieniem życzeń gminy. Dyrektor pobiera 420 złr. pensyi, 52 złr. 50 kr. na mieszkanie, nauczyciele: 315 złr., 262 złr. 50 kr., 210 złr. Nadto szkoła ma 24 sągów drzewa na opał, 63 złr. na stróża, 21 złr. na potrzeby szkolne, 15 złr. na premie, 30 złr. na bibliotekę szkolną.

Szkoła główna dla panien w Trembowli. Patronem Rząd za uwzględnieniem życzeń gminy. Dotacya nauczycielki 210 złr.. 6 sągów drzewa opałowego, 31 złr. 51 kr. na stróża 15 złr. na bibliotekę szkolną, 6 złr. 30 kr. na premię szkolną, 10 złr. na potrzeby szkolne.

1	Janów	157	67	52	2 kóp	35□°	5	gmina
2	Łoszniów	160	86	88	6 kóp	432□°	—	„
3	Młyniska . . .	79	36	39	2 kóp	½ morg.	4	„
4	Plebanówka . . .	126	—	65	—	—	8	„
5	Sokołów	174	79	66	7 kóp	⅛ morg.	—	„
6	Strussów	146	65	28	—	33□°	—	dwór
7	Tiutków	75	—	48	7 kóp	—	—	gmina
8	Wiśniowczyk . . .	150	15	96	—	½ morg.	2	„
9	Boryczówka . . .	30	—	20	—	400□°	opał	„
10	Podhajczyki . . .	63	—	40	6 kóp	330□°	—	„
11	Słobudka	50	—	28	2 kóp	—	2	„
12	Brykuła nowa . .	87	50	40	8 kóp	—	—	„
13	Chmielówka . . .	154	31	84	8 kóp	—	—	„
14	Dereniówka . . .	122	50	66	10 kóp	—	—	„
15	Dolhe	108	85	56	8 kóp	—	—	„
16	Hajworonka . . .	108	32	70	8 kóp	—	—	„
17	Hleszczawa . . .	186	90	56	10 kóp	—	—	„
18	Humniska	87	43	56	8 kóp	—	—	„
19	Kobyłowłoki . . .	151	20	72	10 kóp	—	—	gmina
20	Krowinka	122	50	46	14 kóp	—	—	„
21	Mogielnica	105	50	48	—	6 morg.	6	„
22	Romanówka . . .	141	40	90	8 kóp	--	—	„
23	Zarwanica	192	85	—	20 kóp	14 morg.	—	„
24	Załawie	42	66	28	2 kóp	—	4	„
25	Burkanów	200	—	—	--	—	—	„
26	Darachów	120	75	60	10 kóp	30□°	—	„
27	Ruzdwiany	106	75	56	12 kóp	3 morg.	opał	„
28	Słobudka struszow.	105	—	52	8 kóp	50□°	—	„
29	Zazdrość	90	56	55	6 kóp	4 morg.	—	„
30	Złotniki	200	50	—	4 kóp	370□°	—	„
31	Zubów	105	—	40	6 kóp	—	—	„
32	Bernadówka . . .	42	—	24	—	—	—	„
33	Kałuże	42	50	20	—	1 morg	—	„
34	Ostrowczyk . . .	84	—	40	6 kóp	24□°	—	„
35	Pławczyk	130	20	50	10 kóp	—	—	„

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Kościół farny w Żółkwi.

(Ciąg dalszy. — Ob. nr. 1.)

Gdyby zaś proboszcz z sześciu wikarych, lub czterech mansyonarzy lub innych wyrażonych, albo poniżej wyrazić się mających, któregokolwiek nie utrzymywał przez znaczny przeciąg czasu, tak iżby czynność i posada takowego opróżnioną pozostawała, płacić będzie do skarbony kościelnej na budowę i użytek tegoż, tudzież zapozwany przez posiadającego prawo patronatu i kolatury do przełożonego konsystorza być ma, i karami kościelnemi do całkowitego wypełnienia woli mojej zmuszony. Oprócz spiewającego basem, niech będzie drugi spiewający tenorem, trzeci spiewający altem, czwarty głos zastępczy; z tych dwóch wyznaczone przez proboszcza kolegiaty godziny bł. Maryi Panny z mansyonarzami duchownymi odmawiać mają; niemniej obowiązani będą do spiewania innych w szkole nakazanych pieśni, w czasie, który im od zwykłego zajęcia około godzin do Najśw. Maryi Panny pozostanie. Do spiewania dyszkantu proboszcz o chłopców starać się ma i utrzymać tylu ilu będzie potrzeba, jeżeli w szkole pomiędzy uczniami znajdą się.

Obowiązkiem pasterza dusz i udzielaniem sakramentów proboszcz kollegiaty głównie, a wikaryusze z jego rozporządzenia i nakazu pilnie i troskliwie mają się zajmować, do czego pobudzać ich samo już sumienie i bojaźń Boża powinny, aby gdy najwyższy pasterz owieczek swych drogą okupionych ceną, Chrystus, ścisłego zażąda rachunku, zawstydzeni natenczas nie byli. Dla tego do chorych tejże parafii bez zwłoki i opóźnienia spieszyć powinni, aby ciż bez św. wiatyku nie umierali, a ci co chcą do sakramentu pokuty i ołtarza przystąpić aby żadnej trudności nie doznawali. Proboszcz kollegiaty starać się ma, aby w wigilię świąt uroczystych, w których lud zwykł do sakramentu ołtarza przystępować i w sameż te święta, oczekiwali księża gotowi do słuchania spowiedzi. W wielkim poście zaś, jeżeli nie codziennie, to zawsze kiedy proboszcz uzna i postanowi, obowiązek kazania sam proboszcz mieć będzie. Jeżeliby zaś któremu z wikaryuszów którego dnia obowiązek ten chciał poruczyć, niech wybierze ku temu roztropnego i zdolnego, któryby ku zbawieniu i zbudowaniu wiernych kazał. Wikaryuszów wypróbować pierwej należy, i jeżeli dali dowody życia uczciwego, i gorliwości w dusz starownictwie i karności kościelnej, natenczas będą zatwierdzeni. Proboszczowi kollegiaty posłuszeństwo winni, a jeżeliby następnie w zepsucie obyczajów popadli, lub nieposłuszni byli, Proboszcz może ich od kościoła oddalić i miejsce ich innymi zastąpić ma. Tych zaś którzy gorliwości swej w spełnianiu wszystkich wyrzeczonych obowiązków dali dowody, ja sam posiadając prawo patronatu i kollatury w licznych parafiach, chętnie jako dobrze zasłużonych w tychże umieszczać i ile możności wspierać będę. Proboszcz kollegiaty starać się winien, aby w kościele bł. Maryi Panny w mieście położonym, tudzież w kościele św. Andrzeja za miastem, odprawiały się msze czytane, i do odprawiania takowych co tydzień przeznaczy kolejno wikaryuszów do kościoła Panny Maryi co Sobotę, do św. Andrzeja co Piątek. W Niedziele zaś i święta ludu od kościoła parafialnego odciągać nie należy. Szpital także, w którym dla trzynastu chorych odzież i żywność z zamku dawana być ma, proboszcz kollegiaty raz w miesiąc zwiedzać obowiązany, a gdyby tego z powodu swych zatrudnień nie mógł uczynić, poleci zwiedzenie innemu księdzu, i gdyby wkradła się tam niezgoda lub nieporządek, jego staraniem będzie złe naprawić, toż samo niech czyni w szpitalu miejskim. Naukę chrześciańską, jako to: Ojcze nasz, Zdrowaś Marya, Wierzę, czyli skład Apostolski, Dziesięcioro Bożego przykazania, siedm sakramentów kościelnych, przykazania kościoła, grzechy główne, cnoty im przeciw stawione, grzechy cudze na nas spadające, uczynki miłosierne, wzglę-

*

dem ciała i duszy, dary i owoce Ducha św. i o sądzie ostatecznym w dni niedzielne całego roku proboszcz kollegiaty ludowi wykładać ma albo sam, albo który z wikaryuszów. Na wszystkich procesyach, tudzież suplikacyach, mających się czy to w dni świąteczne czy powszednie odbywać, jakoteż zawsze z trybularzem wszyscy wikaryusze i mansyonarze wraz z proboszczem obecni być mają. Za pogrzeby i śluby aby parafianie mniej zamożni bardzo mało, albo nic nie płacili, winien proboszcz uważać od bogatszych nie zawiele żądać, ani też przed spełnieniem tychże kościelnych obrzędów o wynagrodzenie upominać się, lecz co kto dobrowolnie da, tem się księża zadowalniać mają. Ubodzy bezpłatnie mają być grzebani. Wielce bowiem obrzydliwą byłoby rzeczą o to targi rozpoczynać, gdyż to nawet symonią trąci. A gdyby pogrzebowi najuboższego stanu człowieka kapłan nie towarzyszył, nie byłoby to ani pobożnie, ani po katolicku. W wielkim tygodniu u grobu Bożego psałterz ma być śpiewany, albo jaka inna pieśń kolejno przez księży, podobnież zawsze przy wystawieniu Monstrancyi z Przenajśw. Sakramentem i podczas milczącej przerwy w obrzędach kościelnych. W adwencie w dni świąteczne mszą św. *Rorate* figurałem uczniowie szkoły śpiewać mają. A ponieważ to jest obowiązkiem wyłącznym mansyonarzy, ci więc szkole w śpiewaniu pomagać powinni. Oprócz starownictwa dusz i udzielania św. sakramentów obowiązani są proboszczowie kollegiaty z wikaryuszami w dniach świątecznych i powszednich w roku, pacierze kapłańskie całe, to jest Jutrznię całą, Laudes, Primę, Tercyę, Sextę, Nonę i kompletę z pobożnością i zbudowaniem odspiewywać podług zwyczaju kościelnego. Żadnemu z wikarych wymawiać się od obecności na Jutrzni i Laudach tudzież innych pacierzach kapłańskich z powodu, że ma mieć rano mszę czytaną, albo sumę śpiewaną, nie pozwalam; wyjąwszy gdyby w porze pacierzów kapłańskich pełniąc tygodniową kolej parafialną do chorego odwołany był, lub też z naznaczenia proboszcza tegoż dnia z kazaniem do ludu w kościele przygotowywał się. Mansyonarzy głównym obowiązkiem całe nabożeństwo do Najśw. Maryi Panny, to jest Jutrznię, Laudes, Primę, Tercyę, Sextę, Nonę, Nieszpory i kompletę, codziennie w dni świąteczne i powszednie przez rok cały odspiewywać itd. Spisano w zamku moim Żółkiewskim dnia 12. sierpnia R. P. 1620. Stanisław Żółkiewski Królestwa Polskiego Kanclerz i Hetman wielki podpisuję ręką swą, zachowując sobie moc w ciągu życia mego ulepszania, sprostowania, poprawiania i odmieniania.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Dokumenta i dyplomy.

Lednica. Wieliczka. Rok 1384.

Ratołd z Kosteczy z synami Mikołajem i Jakuszem przedają miastu Wieliczce część Lednicy za sto czterdzieści grzywien groszy prazkich i za domostwo we Wieliczce.

1 Nos **Drogomirus** Judex et **Andreas** SubJudex g(e)n(e-
r)ales t(er)re Crac(oviensis) Notu(m)facim(us) quib(us) expedit
2 uni | versis p(ræse)ntem l(ite)ram insp(ec)tur(is) Q(uod) cum
p(ro) t(ri)bunali sedebam(us) accedentes ad n(ost)ram asssses-
3 sor(um)q(ue) nostror(um) | p(ræse)ntiam. Nobiles viri Rathol-
dus cum nicolao Jacussio filys suis heredes de Costeza to-
4 ta(m) p(ar)tem | eor(um) h(aer)editat(is) ad ip(s)os legittime
devoluta(m) in **Lednicza** cu(m) om(n)i Jure seu d(omi)nio
5 vtilitatib(us) fructib(us) cen|sibus p(ro)uentib(us) obuent(i)o(n)i-
b(us) puta agris prat(is) pascuis Meric(is) gays rubet(is) vir-
6 gult(is) aquis piscinis | Molendinis et aq(ua)r(um) decursib(us)
ac alys om(n)ib(us) p(er)tine(n)tys ad eande(m) hereditate(m)
7 sp(ec)tantib(us) quibusc(un)q(ue) no(min)ib(us) aut | voca-
bulis exp(ri)mant(ur) nichil p(ro) se et suis heredib(us) peni-
8 t(us) res(er)uantes et p(ro)ut ip(s)a hereditas ibide(m) in |
Lednicza est c(ir)cu(m)fe(re)ntialit(er) distincta et limitata
honest(is) ac c(ir)cu(m)spect(is) vir(is) Ciuib(us) de **We-
9 liczka** totiq(ue) | co(m)mu(n)itati ibidem in **Weliczka**
p(ro) centu(m) q(ua)draginta Marc(is) grossor(um) p(ra)gen-
10 siu(m) nu(mer)i polonical(is) qua(m)l(ibet) m(a)rca(m) | p(er)
q(ua)dragi(n)ta octo grossos c(om)putando et p(ro) comm(u)-
tat(i)one vni(us) dom(us) ibide(m) in **Weliczka** rite et ra-
11 t(i)onab(i)lit(er) | vendideru(n)t et cora(m) nobis voluntarie et
Jure h(aer)editario ip(s)is ciuib(us) p(er)petuo resignau(er)u(n)t
12 q(ua)m quidem | h(aer)editate(m) tenebu(n)t habebu(n)t et pa-
cifice possidebu(n)t. Etiam licitu(m) sit eis vend(er)e co(m)-
13 mutare et p(ro) eor(um) libito | volu(n)tat(is) ibide(m) in **Le-
dnicza** qu(omod)ocu(n)q(ue) c(on)u(er)t)er)e. In quor(um)
14 euidentia(m) n(ost)ra sigilla p(raese)ntib(us) duxim(us) appen-|
denda. Actu(m) et datu(m) **Crac(oviae)** in vigilia b(ea)ti
Viti. Anno D(omi)ni **Mill(es)imo trece(n)tesimo oc-
15 tuagesimo | q(ua)rto.** P(raese)ntib(us) hys testibus
Imramo de Rogow. Nicolao no(ta)r(io) g(e)n(er)ali t(er)re
16 Crac(oviensis) Burchardo de | Brzezini Petro de Janouicz Theo-
drico de Paulicouicz Nicolao de Cossoczicz heredib(us) et alys |
mult(is) p(er)sonis fidedignis.

My ***Drogomir*** *Sędzia i* ***Andrzej*** *Podsędek wszej ziemi krakowskiej, wiadomo czynimy wszystkim, którzy pismo niniejsze przeglądać będą: Gdyśmy sądy sprawowali, stanęli przed nami i przysięgłymi naszymi Szlachetni Mężowie, Dziedzice z Kosteczy: Ratołd z synami swoimi Mikołajem i Jakuszem, i przedali Uczciwym i Opatrznym Mężom Radźcom z* ***Wieliczki*** *tudzież całej gminie wielickiej całą część dziedzictwa, na nich prawowicie spadłą w* ***Lednicy****, z wszelkiem prawem czyli władztwem, z pożytkami, plonami, czynszami, dochodami, zrywkami jako to: polami, łąkami, pastwiskami, debrzami, gajami, krzakami, łozami, wodami, stawami, młynami i wód odpływami, także ze wszystkiemi innemi przynależytościami, do tego dziedzictwa należącemi, jakiemikolwiek nazwy lub mianami wyrażonemi, nic zgoła sobie i spadkobiercom swoim nie zastrzegając, tak jako owo dziedzictwo tam w* ***Lednicy*** *ze wszgstkich stron odznaczone i odgraniczone. A przedali rozsądnie i wedle zwyczaju za sto czterdzieście grzywien groszy prazkich liczby polskiej, każdą grzywnę po czterdzieście ośm groszy licząc, tudzież w zamian za jedno domostwo w* ***Wieliczce****, oddając owo dziedzictwo w przytomności naszej dobrowolnie prawem dziedzicznem w wieczyste posiadanie tymże Mieszczanom, którzy je dzierżyć, mieć i spokojnie posiadać będą. Wolno im też bydź ma, owo dziedzictwo w* ***Lednicy*** *przedać, zamieniać lub niem według woli i upodobania rozrządzić. Dla większej dowodności czego postanowiliśmy pieczęcie nasze u niniejszego przywiesić. Działo się i dano w* ***Krakowie*** *w wigilią świętego Wita, roku Pańskiego* ***Tysiącznego Trzechsetnego Ośmdziesiątego Czwartego****, w przytomności tych świadków: Imrama z Rogowa, Mikołaja pisarza całej ziemi krakowskiej, Burcharda z Brzezin, Piotra z Janowic, Teodryka z Pawlikowic, Mikołaja z Kosocic dziedziców, i wielu innych osób wiary godnych.*

Z dokumentu pergaminowego, mierzącego u gory 322, u dołu 326, z lewej 148, z prawej 154 milimetrów. Pieczęci było u niego zawieszonych dwie; lecz tylko paseczek pergaminowy od prawej pozostał. Napisów na odwrotnej stronie jest trzy:

Lednycza p(empt(a)	*Lednica z kupiona.*
Septimu(s) | 1384.	*Siódmy. 1384.*

Od Sędziego Drogomira iakoby | w iego Vrzędzie kupiło Mia|sto role od Lednice 1384. Ann(o).

Wolański Franciszek Ksawery.

Redaktor odpowiedzialny **Adolf Rudyński.**

Z c. k. Drukarni rządowej.